

CABINET PREȘEDINTE

Nr. 14352 din data de 13.07.2021

Dosar nr. 2251A/2021

Termen: 14.07.2021

Domnului

VALER DORNEANU,
Președintele Curții Constituționale a României

Stimate domnule președinte,

Consiliul Superior al Magistraturii apreciază cooperarea interinstituțională drept esențială pentru eficientizarea și asigurarea unui înalt nivel de independență și de transparență a sistemului judiciar, acesta reprezentând un domeniu ce presupune efortul comun al tuturor puterilor statului, în limitele atribuțiilor ce le sunt conferite de Constituție și celelalte acte normative.

Consiliul are îndatorirea de a se implica activ în aspectele care privesc autoritatea judecătorească, în strictă conformitate cu litera și spiritul actelor normative care guvernează Justiția română și în directă conlucrare cu celelalte puteri ale statului de drept.

În acest context, având în vedere sesizarea formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, privind controlul constituționalității, înainte de promulgare, a *Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și pentru modificarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară (Plx 125/2021, L196/2021)*, formulăm prezentul

PUNCT DE VEDERE

cu privire la neconstituționalitatea actului normativ adoptat de Parlamentul României.

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

În acest sens, deși, potrivit dispozițiilor Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul Superior al Magistraturii nu are calitatea de parte în procedura de soluționare a acestei sesizări, în formularea acestui demers a fost avută în vedere practica constantă a Curții Constituționale de a primi observațiile și opiniile formulate de terțe persoane în calitate de *amicus curiae*.

Astfel, Curtea a reținut că „*procedul intervenției în calitate de amicus curiae în procedura din fața Curții Constituționale nu reprezintă o extindere a cadrului procesual existent [...] Depunerea de note scrise, în aceste condiții, nu echivalează cu atribuirea vreunei calități procesuale [...], ci are semnificația exprimării unei opinii/poziții a unei terțe persoane față de litigiul constituțional asupra problemei deduse instanței a quo, cu scopul de a sprijini instanța de contencios constituțional în soluționarea cauzei*” (Decizia nr. 887 din 15 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 191 din 15 martie 2016).

Consiliul Superior al Magistraturii formulează acest punct de vedere în contextul în care, în exercitarea atribuției prevăzute la art. 38 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 90/2021, a avizat negativ propunerea de modificare a Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în sensul reducerii vechimii necesare pentru numirea procurorilor la Direcția Națională Anticorupție și Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, argumentele expuse în hotărâre menținându-și valabilitatea.

Cu titlu preliminar, arătăm că, în calitatea sa de garant al independenței justiției, Consiliul Superior al Magistraturii rămâne fidel principiilor fundamentale ale statului de drept, a căror realizare este asigurată inclusiv prin activitatea desfășurată de procurori vizând prevenirea și combaterea corupției și a criminalității organizate.

În același timp, este profund nejustificată orice susținere în sensul că menținerea actualei vechimi necesare pentru numirea în funcție la Direcția Națională Anticorupție și la Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și critica vizând reducerea ei ar afecta gestionarea criminalității organizate și a corupției la nivel înalt.

În ansamblul său, activitatea organelor judiciare trebuie să fie caracterizată de respectarea plenară a principiilor care asigură caracterul echitabil al procesului penal, iar un element esențial în acest sens este reprezentat de nivelul de competență profesională în a cărei asigurare experiența profesională are un rol semnificativ.

Plecând de la aceste premise, Consiliul Superior al Magistraturii apreciază că obiecțiile de neconstituționalitate intrinsecă invocate de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secțiunile Unite sunt întemeiate, actul normativ fiind adoptat cu nesocotirea manifestă a unor dispoziții din Legea fundamentală.

În consonanță cu sesizarea formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție, apreciem, în esență, că art. II pct. 1 și 2 din legea adoptată de Parlamentul României la data de 28 iunie 2021 (L 196/2021):

- încalcă dreptul la un proces echitabil și rolul Ministerului Public în apărarea ordinii de drept, nesocotind astfel prevederile art. 21 alin. (3) și ale art. 131 din Constituția României, republicată;
- contravine principiului egalității și principiului nediscriminării, încălcând astfel prevederile art. 16 și art. 20 din Constituția României, republicată;
- încalcă dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituția României, republicată, fiind adoptată cu încălcarea exigențelor legale și constituționale referitoare la calitatea legii.

I. Art. II din Legea adoptată de Parlamentul României încalcă dreptul la un proces echitabil și rolul Ministerului Public în apărarea ordinii de drept, nesocotind astfel prevederile art. 21 alin. (3) și ale art. 131 din Constituția României, republicată.

Astfel, prin art. II din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și pentru modificarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară s-a prevăzut modificarea art. 79¹ alin. (3) și art. 87 alin. (2) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *în sensul reducerii vechimii necesare pentru numirea procurorilor la Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și Direcția Națională Anticorupție.*

În prezent, dispozițiile a căror modificare s-a adoptat prevăd cerința unei vechimi de cel puțin 10 ani în funcția de procuror sau judecător pentru ca procurorul să poată fi numit în cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și, respectiv, în cadrul Direcției Naționale Anticorupție.

Conform actului normativ adoptat, vechimea minimă necesară ar urma să se reducă la 7 ani. În lipsa unor dispoziții exprese contrare, în calculul acestei vechimi intră și perioada de 2 ani în care o persoană a avut calitatea de auditor de justiție, dacă a promovat examenul de absolvire a Institutului Național al Magistraturii, potrivit art. 17 alin. (5) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și durata stagiului, de 1 an.

Se poate ajunge, astfel, la o vechime efectivă de 4 ani în funcția de procuror sau judecător definitiv necesară pentru ca un procuror să poată fi numit în cadrul celor două direcții specializate, vechime insuficientă în raport de specificul activității pe care ar urma să o desfășoare, care presupune și o experiență profesională corespunzătoare (prevederea normativă vizează 7 ani, din care 2 ani reprezintă cursurile la Institutul Național al Magistraturii, legea nouă neprevăzând vreo derogare, iar un an - stagiul)

În prezent, această vechime efectivă în funcția de procuror sau judecător nu dă

posibilitatea procurorilor să își desfășoare activitatea decât la parchetele de pe lângă judecătorii. Pentru a putea promova în funcția de procuror la parchetul de pe lângă tribunal sau la parchetul de pe lângă tribunalul specializat este necesară o vechime de 7 ani, iar pentru a putea promova în funcția de procuror la parchetul de pe lângă curtea de apel, precum și în funcția de procuror la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este necesară o vechime minimă de 10 ani.

Discrepanța este cu atât mai evidentă în condițiile în care la calcularea vechimii necesare pentru promovarea la parchetele de pe lângă tribunale, la parchetele de pe lângă curțile de apel ori la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție nu se ia în considerare perioada în care procurorul a avut calitatea de auditor de justiție, potrivit art. 44 alin. (2) din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în timp ce în calculul vechimii propuse pentru a putea fi numit la direcțiile respective ar urma să se țină seama inclusiv de această perioadă.

Este, în mod evident, greu de înțeles cum un procuror nu ar putea promova la parchetul de pe lângă tribunal și astfel să instrumenteze cauze de competența acestei unități de parchet, dar ar putea fi numit la Direcția Națională Anticorupție ori la Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, unde ar instrumenta cauze care, în funcție de competența după calitatea persoanei ar atrage competența însăși a instanței supreme. Procurorii nu ar putea instrumenta de lege lata cauze de „mică corupție” de competența tribunalelor, dar ar putea instrumenta cauze de „mare corupție”, de competența inclusiv a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Sub acest aspect, menționăm că prin art. 36 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură penală, legiuitorul a stabilit în competența tribunalului infracțiunile cu privire la care urmărirea penală a fost efectuată de către Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism sau Direcția Națională Anticorupție, dacă nu sunt date prin lege în competența altor instanțe ierarhic superioare. Se solicită, astfel, o vechime efectivă de minim 7 ani, excluzând durata cursurilor prin Institutul Național al Magistraturii, pentru judecătorii care soluționează cauzele menționate (și pentru procurorii care promovează la această unitate de parchet).

În schimb, în raport de noile prevederi ale art. 79¹ alin. (3) și art. 87 alin. (2) din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se admite ca urmărirea penală în cazul aceluiași infracțiuni să fie efectuată de procurori care au o vechime efectivă de doar 4 ani în funcția de judecător sau procuror definitiv (perioada de stagiu fiind de un an) și care nu au vocația de a fi promovați la parchetul de pe lângă tribunal.

Or, pentru asigurarea încrederii publice în profesionalismul și integritatea procurorilor din cadrul Direcției Naționale Anticorupție și Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, trebuie dovedită o anumită experiență în activitatea de urmărire penală.

De altfel, chiar în memoriul transmis Curții Constituționale de Direcția Națională Anticorupție și Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism se evidențiază că scopul pentru care au fost înființate cele două direcții specializate este cel al atingerii obiectivelor privind combaterea criminalității organizate și corupției la nivel înalt, scop care reclamă inclusiv un nivel de experiență profesională, concretizat și în vechimea minimă necesară. Nivelul de experiență profesională reprezintă o *garanție* esențială pentru înfăptuirea justiției ori pentru instrumentarea cauzelor penale în faza de urmărire penală la standarde înalte.

În raport de aceste considerente, modificările operate vizând reducerea vechimii necesare pentru numirea procurorilor la Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și Direcția Națională Anticorupție sunt de natură a aduce atingere dreptului oricărei persoane la un proces echitabil, principiu consacrat de art. 21 alin. (3) din Constituția României, republicată.

Este evident că o condiție de vechime minimă redusă, de doar 7 ani, astfel cum se propune, care ar putea reprezenta, de fapt, doar 4 ani ca vechime efectivă în funcția de procuror definitiv, nu ar mai asigura nicio premisă pentru o *specializare* corespunzătoare de natură să ofere garanții pentru desfășurarea în condiții optime a activităților de urmărire penală în cadrul celor două direcții specializate. Nu este locul pentru a se detalia noțiunea de specializare ori cum ar putea fi

ea dobândită prin simplul fapt al delegării la aceste unități de parchet, față de obiectul litigiului în fața instanței de contencios constituțional, însă această noțiune va trebui în mod real dezbătută în fundamentul ei, o specializare formală neputând fi o opțiune adecvată.

Potrivit art. 8 din Codul de procedură penală, vizând caracterul echitabil și termenul rezonabil al procesului penal, *„Organele judiciare au obligația de a desfășura urmărirea penală și judecata cu respectarea garanțiilor procesuale și a drepturilor părților și ale subiecților procesuali, astfel încât să fie constatate la timp și în mod complet faptele care constituie infracțiuni, nicio persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală, iar orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit legii, într-un termen rezonabil.”*

În reglementarea procesuală „echitatea” presupune o deplină egalitate a tuturor participanților la procesul penal, exprimându-se în acest mod cerința unui echilibru între apărarea interesului general al societății și interesul legitim al fiecărei persoane nevinovate de a nu fi supusă constrângerii penale. *Or, pentru aceasta, este necesar, pe de o parte, să existe autoritatea judiciară corespunzătoare pentru a aplica corect și nepărtinitor legea penală celor care au săvârșit infracțiuni, obligată prin lege să acționeze în acest sens. Totodată, trebuie manifestată preocuparea permanentă de a nu se aduce atingere, nejustificat, drepturilor și libertăților fundamentale consfințite în Constituție, ceea ce presupune garanții puternice care să împiedice orice eroare și să înlăture consecințele unor încălcări ale legii făcute de autoritățile judiciare în privința prezumției de nevinovăție, a dreptului la apărare, a libertății individuale, a demnității umane, a vieții intime.*

Această definiție a echității este esențială pentru înțelegerea exactă a rațiunii principiului „caracterului echitabil și termenului rezonabil” reglementat de art. 8 din Codul de procedură penală, deoarece regăsim în ea toate cele trei elemente reunite în acest text, respectiv: *necesitatea soluționării cauzelor „într-un termen rezonabil”, însă cu efectuarea unei represiuni corecte și exacte și cu respectarea drepturilor și libertăților persoanei* (organele judiciare având obligația de a desfășura atât urmărirea penală, cât și judecata cu respectarea garanțiilor

procesuale și a drepturilor părților și ale subiecților procesuali).

Și potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, la analiza caracterului echitabil al procesului penal se are în vedere procedura în ansamblul său, deci inclusiv faza de urmărire penală.

În aceste condiții, apare cu atât mai puțin justificată reducerea vechimii necesare desfășurării activității în structuri din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

De altfel, argumente similare au fost prezentate și în avizul negativ emis de Consiliul Superior al Magistraturii cu privire la propunerea de modificare a Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în sensul reducerii vechimii necesare pentru numirea procurorilor la Direcția Națională Anticorupție și Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 90/2021).

Competențele constituționale ale Ministerului Public sunt redate în cuprinsul dispozițiilor art. 131 din Constituția României, republicată, care stabilesc că „În activitatea judiciară, Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor”, iar procurorii constituiți în parchete „conduc și supraveghează activitatea de cercetare penală a poliției judiciare, în condițiile legii.”

Astfel cum a reținut Curtea Constituțională în Decizia nr. 231/06.04.2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, Nr. 613 din 22.06.2021, „este de esența statului de drept ca ordonarea puterii publice să se realizeze într-un mod coerent și previzibil (...)”.

În același timp, arhitectura judiciară românească presupune niveluri ierarhice pentru instanțe, respectiv parchete, iar stabilirea acestora are în vedere experiența și competența profesională, atribuțiile și competențele organelor judiciare pe fiecare nivel de jurisdicție fiind stabilite în corelare cu aceste elemente.

În acest context, reglementarea unor criterii privilegiate de numire în cadrul Ministerului

Public nu este compatibilă cu exercitarea rolului său „de reprezentare a intereselor generale ale societății și de apărare a ordinii de drept”. Dacă la momentul înființării acestor direcții și imediat ulterior se putea justifica o normă derogatorie de recrutare pentru atingerea scopului vizând funcționarea efectivă a unor structuri judiciare *noi la acel moment*, adâncirea acestor derogări nu se justifică după mai bine de 15 ani de activitate, legiuitorul având obligația a a regla, prin măsuri normative adecvate, condițiile de recrutare a resurselor umane, cu respectarea rolului constituțional al Ministerului Public și pentru a contribui la așezarea efectivă a direcțiilor specializate în structura Parchetului General din perspectiva condițiilor legate de cariera magistratului și de experiența sa profesională.

Argumentul potrivit căruia Direcția Națională Anticorupție și Direcția de Investigare a Infrafracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism au întâmpinat dificultăți în derularea activităților curente din cauza deficitului de personal nu poate fi reținut ca justificând noua abordare normativă în condițiile în care, potrivit datelor statistice, a existat o bază de selecție solidă.

Astfel, în prezent există 693 de procurori cu grad profesional de parchet de pe lângă tribunal, 476 procurori cu grad profesional de parchet de pe lângă curtea de apel și 411 procurori cu grad profesional corespunzător Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din totalul de 2429 procurori în funcție.

În concret, situația gradelor profesionale deținute de procurori la data de 06.07.2021 este următoarea:

Grad profesional	Procurori
Parchet de pe lângă judecătorie	849
Parchet de pe lângă tribunal	693
Parchet de pe lângă curtea de apel	476
Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție	411
TOTAL	2429

Din acest total, 1514 procurori au o vechime efectivă mai mare de 10 ani, fără luarea în calcul a perioadei în care au avut calitatea de auditori de justiție. În consecință, de lege lata, există o bază de selecție de 62,33% dintre procurorii României. Așadar cauza deficitului de personal la structurile specializate pare a fi alta și trebuie riguros identificată tocmai pentru că aportul Direcțiilor în combaterea fenomenului infracțional este important. Se impune a fi subliniat faptul că deficitul de personal este semnificativ pe toate palierele sistemului judiciar, atât în cazul instanțelor, cât și în cazul parchetelor, însă derogări de la principiul meritocrației ori stabilirea unor reguli privilegiate în interiorul magistraturii, atât în recrutarea, cât și în promovarea magistraților nu pot fi concepute.

Mai mult, susținerea reprezentantei Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism în ședința publică a Comisiei juridice, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților în care s-a dezbătut propunerea în discuție, potrivit căreia reglementarea actuală nu permite ocuparea posturilor întrucât procurorii cu vechime mai mare (în discuție fiind vechimea de 10 ani) ar fi „blazați” și neinteresați de funcționarea în cadrul acestor structuri de parchet, nu poate fi reținută ca un argument care să impună modificarea legii. Acest argument este regretabil și îl respingem ferm, judecătorii și procurorii cu experiență profesională fiind temeinic pregătiți și înfăptuind, respectiv contribuind la înfăptuirea unui act de justiție de calitate.

Oricum, în nici un fel de circumstanțe, eventuale considerații factuale nu ar putea constitui o justificare pentru o reglementare de natură să conducă la încălcarea unor principii consacrate prin Legea fundamentală.

Reglementările care privesc condițiile și modalitatea de accedere în funcția de procuror la Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și Direcția Națională Anticorupție trebuie realizate cu respectarea tuturor principiilor constituționale pentru a permite așezarea ordonată și previzibilă a puterii publice, inerentă statului de drept și respectând arhitectura constituțională și tradițională sistemului de drept românesc, a așezării competenței

pe niveluri jurisdicționale în funcție de complexitatea cauzelor judiciare, unde magistrații sunt promovați pe criterii de competență.

În consecință, **actul normativ supus controlului de neconstituționalitate, prin care se urmărește reducerea vechimii necesare pentru numirea procurorilor la Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și Direcția Națională Anticorupție, este contrar art. 21 alin. (3) din Constituția României, republicată, vizând dreptul la un proces echitabil, precum și art. 131 din Constituție, referitor la rolul Ministerului Public.**

II. Art. II din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și pentru modificarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară contravine principiului egalității și principiului nediscriminării, încălcând astfel prevederile art. 16 și art. 20 din Constituția României, republicată.

Reducerea condiției de vechime necesară pentru a funcționa la o direcție din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, care ar permite numirea unor procurori cu o vechime efectivă de 4 ani ca procuror definitiv, ar conduce la o discriminare flagrantă în raport cu judecătorii care, pentru a funcționa la prima instanță superioară (tribunalul), trebuie să aibă o vechime efectivă de cel puțin 7 ani ca judecător, vechime în care nu este inclusă perioada în care aceștia au avut calitatea de auditor de justiție.

În aceste condiții, legea adoptată încalcă în mod evident principiul egalității, garantat prin art. 16 din Constituția României, republicată, dar și principiul nediscriminării, garantat de art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Direcția Națională Anticorupție și Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism sunt structuri din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, aflate în vârful ierarhiei judiciare și, astfel, funcțiile de procuror în cadrul acestor direcții ar fi ocupate, *omiso medio*, fără parcurgerea gradelor profesionale intermediare și fără vechimea corespunzătoare.

Prin comparație, pentru a ajunge în vârful ierarhiei judiciare, judecătorii trebuie să promoveze succesiv, în condițiile prevăzute de lege, procedurile de concurs pentru fiecare nivel de jurisdicție intermediar, putând fi numiți la Înalta Curte de Casație și Justiție doar după o vechime de cel puțin 18 ani, la al cărei calcul nu se ține seama de perioada în care judecătorul a avut calitatea de auditor de justiție.

Din această perspectivă, este profund inechitabil ca judecători și procurori din aceeași generație sau din generații apropiate să se confrunte cu perspective de evoluție profesională în mod inexplicabil și *total* diferite, neexistând nicio justificare rezonabilă pentru stabilirea unui tratament diferențiat între judecători și procurori din perspectiva condițiilor de ocupare a funcțiilor la instanțele și parchetele superioare, în condițiile în care aceștia se află în situații similare. Nu poate fi, astfel, explicat rezonabil, cum un judecător din aceeași promoție cu un procuror, admiși în magistratură în mod similar, formați profesional în mod similar, cu aceeași vechime în funcție, nu ar putea funcționa decât la primul nivel de jurisdicție român, iar cel din urmă ar putea să funcționeze direct, *omisso medio*, la cel mai înalt nivel din ierarhia Ministerului Public.

Totodată, prin modificările legislative criticate se creează o diferență de tratament juridic și prin raportare la vechimea necesară pentru numirea în funcția de procuror la celelalte unități ale Ministerului Public, în condițiile în care pentru promovarea la parchetele de pe lângă tribunale, curțile de apel și la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este necesară o vechime minimă efectivă de 7, respectiv 10 ani în funcția de judecător sau procuror, iar pentru direcțiile specializate din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este necesară o vechime minimă efectivă de inclusiv 5 ani (stagiul inclus) în funcția de judecător sau procuror.

În fine, nu poate fi justificat în mod rezonabil modul diferit de accedere și funcționare, inclusiv din perspectiva vechimii, în cadrul secțiilor din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție față de direcțiile din cadrul aceleiași unități de parchet, nivelul ierarhic fiind același.

Reglementarea normativă propusă prin actul contestat a dreptului procurorului de a funcționa *la cel mai înalt nivel* al sistemului judiciar comparată cu reglementarea normativă existentă a dreptului judecătorului aflat în condiții similare de experiență profesională, recrutat și format profesional în condiții identice, de a funcționa doar *la cel mai mic nivel al ierarhiei* îi pune pe aceștia, astfel, în situații total diferite, chiar diametral opuse, astfel încât concluzia care se impune este aceea că reglementarea este discriminatorie din perspectiva carierei magistraților, neexistând nicio motivare obiectivă și rezonabilă pentru o astfel de abordare normativă care să creeze o atare falie.

Este adevărat, pe de altă parte, că scopul înființării direcțiilor specializate este unul important, atât cauzele de competența Direcției pentru Investigarea Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism cât și cele de competența Direcției Naționale Anticorupție fiind unele cu un specific aparte și care presupun o atenție sporită din partea statului, atât crima organizată și terorismul, cât și marea corupție putând afecta înseși fundamentele sale. Funcționarea acestora, ca și funcționarea adecvată a oricărei instanțe și a oricărui parchet ar trebui să fie o realizare elementară în cadrul statului de drept.

Însă acest specific nu poate fi justificat pentru a nesocoti atât de evident rigorile constituționale și a deroga într-o așa manieră de la principii elementare de organizare judiciară.

Inițiatorii actelor normative ar trebui să analizeze care este motivul real al neatractivității pentru procurori a acestor direcții și să ia măsuri în consecință, fără să creeze astfel de discriminări în magistratură și fără a răsturna ideea de ordonare previzibilă a puterii publice exercitată prin autoritatea judecătorească.

Tratamentul diferențiat decurge și din faptul că, astfel cum am arătat, la calcularea vechimii necesare pentru promovarea la tribunale, curțile de apel, Înalta Curte de Casație și Justiție și la parchetele de pe lângă acestea nu se ia în considerare perioada în care procurorul a avut calitatea de auditor de justiție, potrivit art. 44 alin. (2) din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în timp ce în calculul vechimii propuse pentru a putea fi numit la

Direcția Națională Anticorupție și Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism ar urma să se țină seama inclusiv de această perioadă.

Așa cum s-a statuat constant în jurisprudența Curții Constituționale, principiul constituțional al egalității în drepturi se traduce prin reglementarea și aplicarea unui tratament juridic similar unor subiecte de drept aflate în situații juridice similare.

Legea prevede condiții similare de recrutare și promovare pentru judecători și procurori, până la nivel de curte de apel.

Totodată, în Avizul nr. 9 (2014) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) în atenția Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei privind normele și principiile europene referitoare la procurori, se arată că *„Recrutarea și cariera procurorilor, inclusiv promovarea, mobilitatea, procedurile disciplinare și demiterea lor, ar trebui să fie reglementate prin lege și ar trebui să aibă la bază criterii transparente și obiective, conform unor proceduri imparțiale, excluzând orice discriminare și putând fi supuse unui control independent și imparțial.”*

Astfel cum s-a arătat mai sus, argumentul adus tratamentului diferit propus prin prezenta lege, acela al lipsei bazei de selecție este nefondat, existând peste 62% din procurorii României care ar îndeplini condițiile prevăzute în cadrul normativ existent, care se dorește a fi modificat prin dispoziția criticată de Înalta Curte.

În fine, tratamentul diferențiat propus prin reglementarea care face obiectul controlului de constituționalitate creează diferențe de carieră chiar în rândul magistraturii din cadrul Ministerului Public.

Nu ar putea fi explicabil logic cum pentru promovarea la nivelul imediat superior, de parchet de pe lângă tribunal, legea prevede condiții mai aspre de vechime, dar pentru promovarea la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție prin direcțiile specializate, să prevadă o vechime mai mică (prin luarea în calcul a duratei cursurilor la Institutul Național al Magistraturii).

După cum nu poate fi explicat rezonabil cum este posibil ca un procuror, pentru a putea

funcționa la parchetul de pe lângă o curte de apel să promoveze două examene, din grad în grad și să funcționeze anterior efectiv la parchetul de pe lângă tribunal timp de doi ani, însă pentru a putea funcționa direct în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție la direcțiile specializate, să nu fie necesar niciun concurs de promovare, nicio parcurgere de niveluri jurisdicționale anterioare și o vechime în funcție mai mică, în condițiile în care nivelul de parchet de pe lângă o curte de apel este inferior ierarhic celui aferent Direcției Naționale Anticorupție și Direcției pentru Investigarea Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism. Concursul de admitere la direcțiile specializate nu este similar concursurilor de promovare și, oricum, el poate fi ignorat prin procedeul delegării, astfel încât pentru a funcționa efectiv, procurorul nu ar trebui să îl promoveze nici măcar pe acesta.

În consecință, în acord cu sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, însușită în unanimitate de judecătoria instanței supreme prezente în ședința Secțiilor Unite, considerăm că dispoziția atacată încalcă art. 16 din Constituția României.

III. Legea adoptată de Parlamentul României încalcă dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituția României, republicată, fiind adoptată cu încălcarea exigențelor legale și constituționale referitoare la calitatea legii.

În conformitate cu art. 13 lit. a) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, actul normativ trebuie să se integreze organic în sistemul legislației, scop în care proiectul de act normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel, cu care se află în conexiune.

Totodată, aceeași lege stabilește la art. 16 lit. a) că „în procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în

două sau mai multe acte normative. Pentru sublinierea unor conexiuni legislative se utilizează norma de trimitere.”

În Decizia nr. 594 din 15.07.2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 628 din 17.07.2020, Curtea Constituțională a constatat că, *„prin jurisprudența sa, a reținut relevanța normelor de tehnică legislativă în controlul de constituționalitate, arătând că, deși nu au valoare constituțională, prin reglementarea acestora legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Respectarea acestor norme concură la asigurarea unei legislații ce respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesare (Decizia nr.420 din 3 iulie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.883 din 1 noiembrie 2019, par.59). Ca urmare, Curtea a reținut, atunci când a constatat încălcarea principiului securității juridice, și criteriile derivând din normele de tehnică legislativă a căror respectare ar fi condus la adoptarea unui act normativ care să respecte cerințele de calitate a legii”* (par. 15).

Astfel cum am arătat mai sus, prin art. II din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și pentru modificarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară s-a prevăzut reducerea la 7 ani a vechimii necesare pentru numirea procurorilor la Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și Direcția Națională Anticorupție, în cadrul căreia sunt avute în vedere perioada în care procurorul a avut calitatea de auditor de justiție și perioada de stagiu, ajungându-se în concret la o vechime efectivă de numai 4 ani în funcția de procuror sau judecător definitiv necesară pentru numirea în cadrul celor două direcții specializate.

În schimb, în conformitate cu art. 44 alin. (2) din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în calculul condițiilor de vechime minime în funcția de judecător sau procuror prevăzute de lege pentru promovarea în gradul profesional imediat

superior nu se ia în considerare perioada în care judecătorul sau procurorul a avut calitatea de auditor de justiție.

În consecință, noile prevederi ale art. 79¹ alin. (3) și art. 87 alin. (2) din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nu sunt corelate cu dispozițiile art. 44 alin. (2) din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare – act normativ de același nivel cu care se află în conexiune. **Or, această necorelare generează situații de instabilitate și incoerență legislativă, cu consecințe negative asupra aplicării legii la cazurile concrete.**

Mai mult, astfel cum am arătat mai sus, necorelarea legislativă semnalată nu relevă doar o incongruență în reglementare, ci este de natură a afecta însuși dreptul la un proces echitabil, consacrat de art. 21 alin. (3) din Constituția României, republicată.

Sub acest aspect, fără a mai relua argumentele anterior expuse, reiterăm că prin reglementarea criticată se ajunge ca urmărirea penală în cauze de competența Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism sau Direcției Naționale Anticorupție – cauze care sunt soluționate în primă instanță de tribunal – să fie efectuată de procurori care nu îndeplinesc condițiile minime de vechime pentru a promova la parchetul de pe lângă tribunal.

În consecință, art. II din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și pentru modificarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară nu este corelat cu prevederile Legii nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin situațiile de instabilitate și incoerență legislativă pe care le generează contravenind dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituția României, republicată și încălcând exigențele legale și constituționale referitoare la calitatea legii.

IV. În ceea ce privește critica referitoare la încălcarea dispozițiilor constituționale care consacră principiul bicameralismului, urmează ca asupra acesteia să se pronunțe Curtea

Constituțională, în condițiile în care în forma inițială a proiectului de lege se regăseau dispoziții privind reducerea vechimii necesare pentru numirea procurorilor la Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și Direcția Națională Anticorupție care nu au fost însă adoptate de Camera Deputaților, fiind admis un amendament de eliminare în Comisia juridică a primei camere, prin votul în plen fiind însușit acest amendament, iar ulterior, în camera decizională, textul a fost preluat și adoptat în corpul legii, fiind astfel, în opinia noastră, dezbătut în ambele camere parlamentare.

*

În încheiere, subliniem că funcționarea adecvată a Direcției Naționale Anticorupție și a Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, ca de altfel funcționarea adecvată a fiecărei instanțe judecătorești și a fiecărui parchet de pe lângă aceasta este un deziderat al Consiliului și ar trebui să fie al întregii societăți, inclusiv al puterii legislative și executive.

Prezentul punct de vedere nu înseamnă desconsiderarea muncii procurorilor din cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism ori al Direcției Naționale Anticorupție, iar exercitarea unui drept constituțional al unui autor al sesizării, cum este Înalta Curte de Casație și Justiție, care a hotărât cu unanimitatea tuturor judecătorilor prezenți la ședința Secțiilor Unite, nu ar trebui percepută în acest sens. Deducerea în fața Curții Constituționale a unei critici nu poate constitui un atentat la funcționarea unor structuri judiciare ori minimalizarea luptei împotriva criminalității organizate ori a mării corupții.

Acest mecanism tipic statului de drept - valoare în care credem cu tărie - nu ar trebui el însuși desconsiderat ori blamat.

Lupta împotriva corupției ori a criminalității organizate trebuie așezată pe fundamente solide în arhitectura constituțională și în acord cu standardele europene, ca garanție a eficienței sale, iar nu doar afirmată în discursuri publice ori transpusă inadecvat în măsuri legislative lipsite de analize riguroase și care încalcă legea supremă. Construcția legislativă a structurilor care au

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

responsabilitatea de a gestiona aceste cauze nu trebuie să fie superficială ori discutabilă, în niciun caz neconstituțională, tocmai pentru a nu se întoarce împotriva scopului urmărit constând în intensificarea sa. Competența, experiența și specializarea reală a procurorilor care instrumentează aceste tipuri de cauze sunt și rămân condiții sine qua non.

O construcție vulnerabilă, criticabilă, adoptată fără identificarea exactă, obiectivă și în echilibru a cauzelor problemelor apărute ori negarea, ca și ducerea în derizoriu a acestora din urmă, ar prezenta riscul inclusiv de a invalida demersuri judiciare ulterioare și ar goli de conținut însăși ideea de justiție.

De aceea apreciem că sesizarea Înaltei Curți pe fondul său trebuie admisă ca prim pas în reșezarea pe o temelie solidă a întregului edificiu judiciar și a fiecărei părți a acestuia, fără discriminări, în spiritul respectării arhitecturii autorității judecătorești reglementate de legea supremă, în scopul eficientizării a însuși actului de justiție și cu respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale fiecărui cetățean.

Vă asigurăm, domnule președinte, de întreaga noastră considerație,

Judecător Mihai-Bogdan MATEESCU,

PREȘEDINTELE CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 1418, sector 6,
cod poștal 060011